

AŞIRI SICAKLARIN ARTIŞI İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN EN DOĞRUDAN SONUCUDUR!

Aşırı sıcakların artışı küresel iklim değişikliğinin en doğrudan sonucudur.

“Sıcak dalgası” için yapılan tanımlardan biri günün tarihsel sıcaklık ortalamasını en az 5 derece geçen sıcaklıkların en az 3 gün devam etmesidir. Ülkemiz ve çevresinde sıcak dalgalarının kalış süresinin **2040** yılına kadar yıllık **20 günden 50 güne** çıkacağı hesaplanmaktadır.

Sıcak dalgalarının ölüm ve hastalık sayılarında artışa neden olduğu, yaşlılar, kronik hastalığı olanlar, küçük çocuklar, kadınlar, açık havada ağır işlerde çalışanlar, barınma koşulları uygun olmayanlar, yalnız yaşayanlar ve hareketliliği kısıtlı olanların özellikle risk altında olduğu bilinmektedir.

İstanbul’da sıcak dalgalarının neden olduğu ölümlerle ilgili şimdiye kadar yayınlanan tek epidemiyolojik çalışmada 2015, 2016 ve 2017’nin yaz aylarında toplam 14 gün süren sıcak dalgalarına bağlı olarak **toplam 419 kişinin öldüğü hesaplanmıştır**. İstanbul’da iklim değişikliğinin etkisiyle sıcak dalgalarının sayısının ve şiddetinin artması beklendiği için bu çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

Sıcak dalgalarına yönelik eylem planları Yerel yönetimler, meteoroloji ve sağlık yetkilileriyle iş birliği içinde **sıcak dalgalarının etkilerini azaltacak eylem planları hazırlanmalıdır**. Bu amaçla üniversiteler ve sivil toplum örgütleriyle **birlikte çalışılmalıdır**. Bu planlarda kısa-orta ve uzun vadeli eylem alanları net bir biçimde tanımlanmalı ve uygulanmalıdır.

Kısa ve orta vadede yerel yönetimlerin alabileceği diğer bazı önlemler:

- Sıcak dalgalarıyla ilgili eylem planları hazırlanana kadar önümüzdeki günlerde yaşanacak sıcak dalgalarına karşı bir **Sıcak Uyarı Sistemi (SUS)** hızlı bir şekilde hazırlanmalı ve uygulamaya konmalıdır. Yaşa özgü SMS gönderilmesi yoluyla risk grubundaki ileri yaştaki kişiler **özellikle uyarılmalıdır**.
- Sıcak hava dalgalarının bir afet olarak kabul edilmesi, bu konuda önceden hazırlanmış risk haritaları kapsamında afet planlarının harekete geçirilmesi gerekmektedir.
- Sıcak hava dalgalarının yanıcı, parlayıcı, patlayıcı maddelerle ilgili riskleri artırabileceği göz önüne alınarak kimyasal ve zehirli maddeleri kullanan tüm işletmelerin, bunların taşındığı güzergâhların, bu yerlerde oluşabilecek kazalarda olabilecek **risklerin ve müdahalelerin stratejisi belirlenmelidir**.

- Sıcak hava dalgası öncesi ve sırasında riskli yaş gruplarının daha yoğun olarak yaşadığı bölgelere özel hareket planlarının geliştirilmesi, COVID-19 salgını döneminde elde edilen bilgi ve birikimin (evde sağlık hizmeti, takip vb.) 65 üstü grup için bu afet planına aktarılması çok önemli bir kazanım olacaktır. Özellikle yoğun kullanılan toplum taşıma hattı güzergâhlarının ve büyük meydanlardaki durakların sıcak hava dalgalarında yaya konforunu öne çıkaracak şekilde yeniden tasarlanması gereklidir.
- Kentlilerin sıcak dalgaları sırasında sığınabilecekleri klima ile **soğutulmuş**, internet hizmeti, su, tuvalet, masa-sandalye ve gazete-dergi gibi ihtiyaçlarla donatılmış **sıcaktan sığınma merkezleri** oluşturulmalı ve buralarda bir sağlık personeline erişim sağlanmalıdır.
- **Evsizler için** sığınacak klima olanağı bulunan geçici **barınma mekânları sağlanmalı**, ana meydanlarda soğuk su ve güneş şemsiyesi bulunabilecek dinlenme çadırları açılmalıdır.
- Parkların özellikle yaz aylarında gerçekleşen sıcak hava dalgaları sırasında sığınılacak şekilde düzenlenmesi, yanlış budamalar yoluyla gölgeliklerin azaltılmaması gerekmektedir.

Sıcak dalgalarının sıklığı ve şiddetiyle iklim değişikliği arasındaki bağlantı ihmal edilmeyerek, her tür kamu yatırımı ve düzenlemesinde iklim değişikliğini azaltıcı tedbirlerin bir mega-kent yönetiminin öncelikli uzun vadeli küresel sorumluluğu olduğu akıldan çıkarılmamalıdır.

İstanbul Kent Konseyi Genel Sekreterlik

12 Temmuz 2023